

PRÁVO

VYBRANÉ KAPITOLY

SYSTÉM PRÁVA V ČESKÉ REPUBLICE

Právo

- národní, mezinárodní
- veřejné, soukromé
- hmotné, procesní

PRAMENY PRÁVA

Osnova

Pojem

Druhy pramenů práva

System práva

Právo je společenský systém regulující
společenské vztahy s mocí právo vynutit.

DRUHY PRAMENŮ PRÁVA

- Materiálním pramenem práva jsou skutečnosti, které mají vliv na vznik práva
- Formálním pramenem práva jsou vyjádření skutkové podstaty

DRUHY PRAMENŮ PRÁVA

- Právo psané
- Právo nepsané

DRUHY PRAMENŮ PRÁVA

- Kontinentálně evropský systém práva
- Angloamerický systém práva
- Islámský systém práva

PRAMENY PRÁVA ČR

- **normativní akty**
- **mezinárodní smlouvy**
- **rozhodnutí Ústavního soudu**

NORMATIVNÍ AKTY

- **zákonodárné akty**
- **normativní akty výkonných orgánů**
- **vyhlášky územních samosprávných celků**

Ročník 1993

SBÍRKA ZÁKONŮ ČESKÉ REPUBLIKY

Částka 1

Rozeslána dne 28. prosince 1992

Cena Kčs 7,70

OBSAH:

1. Ústava České republiky
2. Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky

1

ÚSTAVNÍ ZÁKON
České národní rady
ze dne 16. prosince 1992

ÚSTAVA ČESKÉ REPUBLIKY

PRÁVNÍ NORMA

osnova

- Pojem právní normy a její znaky
- Struktura norem práva
- Druhy právních norem
- Platnost, účinnost a působnost právní normy

PRÁVNÍ NORMA

obecně závazné pravidlo chování
stanovené
vynutitelné a
sankcionované státní mocí

ZÁKLADNÍ ZNAKY PRÁVNÍ NORMY

- **právní závaznost**
- **obecnost**
- **určitost**
- **vynutitelnost státním donucením**

FUNKCE PRÁVNÍ NORMY

○ **regulativní**

○ **kontrolní**

○ **výchovná**

STRUKTURA PRÁVNÍ NORMY

- **hypotéza (podmínky)**
- **dispozice (pravidlo)**
- **sankce (újma)**

PLATNOST, ÚČINNOST A PŮSOBNOST PRÁVNÍ NORMY

Právní předpisy nabývají platnosti **dnem
vyhlášením ve Sbírce zákonů České
republiky**
(stanou se součástí platného
právního řádu)

Ročník 1993

SBÍRKA ZÁKONŮ ČESKÉ REPUBLIKY

Částka 1

Rozeslána dne 28. prosince 1992

Cena Kčs 7,70

OBSAH:

1. Ústava České republiky
 2. Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky
-

1

ÚSTAVNÍ ZÁKON
České národní rady
ze dne 16. prosince 1992

ÚSTAVA ČESKÉ REPUBLIKY

PLATNOST PRÁVNÍ NORMY

- ***Den vyhlášení*** právního předpisu je den rozeslání příslušné částky Sbírky zákonů České republiky, uvedený v jejím záhlaví.
(rozesláno dne)
- **Právní předpis** (ústavní zákon, zákon, vyhlášky ministerstev a jiných ÚSÚ) **tímto dnem nabývá platnosti**

Ročník 1993

SBÍRKA ZÁKONŮ ČESKÉ REPUBLIKY

Částka 1

Rozeslána dne 28. prosince 1992

Cena Kčs 7,70

OBSAH:

1. Ústava České republiky
2. Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky

1

ÚSTAVNÍ ZÁKON
České národní rady
ze dne 16. prosince 1992

ÚSTAVA ČESKÉ REPUBLIKY

ÚČINNOST PRÁVNÍ NORMY

skutečnost,

**kdy se subjekt touto právní normou
musí**

řídít, dodržovat ji, respektovat

**a pro případ, že tak neučiní může být
sankcionován**

Účinnost právní normy je uvedena vždy v
poslední větě právního předpisu

Např. :tento zákon nabývá účinnosti

1.1.2014

Čl. 107

(1) Zákon o volbách do Senátu stanoví, jakým způsobem se při prvních volbách do Senátu určí třetina senátorů, jejichž volební období bude dvouleté, a třetina senátorů, jejichž volební období bude čtyřleté.

(2) Zasedání Senátu svolá prezident republiky tak, aby bylo zahájeno nejpozději třicátý den po dni voleb; neučiní-li tak, sejde se Senát třicátý den po dni voleb.

Čl. 108

Vláda České republiky jmenovaná po volbách v roce 1992 a vykonávající svou funkci ke dni účinnosti Ústavy se považuje za vládu jmenovanou podle této Ústavy.

Čl. 109

Do doby zřízení státního zastupitelství vykonává jeho funkce prokuratura České republiky.

Čl. 110

Do 31. prosince 1993 tvoří soustavu soudů též vojenské soudy.

Čl. 111

Soudci všech soudů České republiky vykonávající funkci soudce ke dni nabytí účinnosti této Ústavy se považují za soudce jmenované podle Ústavy České republiky.

Čl. 112

(1) Ústavní pořádek České republiky tvoří tato Ústava, Listina základních práv a svobod, ústavní zákony přijaté podle této Ústavy a ústavní zákony Národního shromáždění Československé republiky, Federálního shromáždění Československé socialistické republiky a České národní rady upravující státní hranice České republiky a ústavní zákony České národní rady přijaté po 6. červnu 1992.

(2) Zrušují se dosavadní Ústava, ústavní zákon o československé federaci, ústavní zákony, které je měnily a doplňovaly, a ústavní zákon České národní rady č. 67/1990 Sb., o státních symbolech České republiky.

(3) Ostatní ústavní zákony platné na území České republiky ke dni účinnosti této Ústavy mají sílu zákona.

Čl. 113

Tato Ústava nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1993.

Uhde v. r.

Klaus v. r.

PŮSOBNOST PRÁVNÍ NORMY

- věcná
- časová
- prostorová
- osobní

VĚCNÁ PŮSOBNOST

předmět právního předpisu

- věci
- práva
- jiné majetkové hodnoty.

Např.: dělení **věci** – **movité, nemovité**

ČASOVÁ

platnost, nemusí spadat v jedno s časem, ve kterém norma nabývá účinnosti.

Počátek **časové působnosti** může být stanoven až po určitém čase od okamžiku, kdy nabyla platnosti.

Legisvagance

(lhůta pro seznámení s obsahem právního předpisu)

OSOBNÍ PŮSOBNOST

kterých subjektů se právní předpis týká.

- **občan ČR**, právnická osoba, podnikající fyzická osoba
- cizí státní příslušník (nerezidenti)
- určité skupiny subjektů např.: podnikatelů, lékařů, soudních komisařů

PROSTOROVÁ (MÍSTNÍ) PŮSOBNOST

právní norma se vztahuje

- na celé území, tj. v hranicích území státu, vzdušný prostor pod i nad povrchem státního území
- k určitému vyznačenému území (poddolovaná část)

SYSTÉM PRÁVA

Právo mezinárodní a právo národní (vnitrostátní)

Právo hmotné a právo procesní

Právo veřejné a právo soukromé

KAPITOLA PRÁVNÍ VZTAHY

PRÁVNÍ VZTAHY

VZNIK, ZMĚNA A ZÁNİK PRÁVNÍHO VZTAHU

Osnova

- pojem
- předpoklad vzniku právního vztahu
- prvky právního vztahu

Právní vztah je společenský vztah subjektů se vzájemnými právy a povinnostmi upraveny právními normami

SUBJEKTIVNÍ PRÁVO

Subjektivní právo je oprávněním fyzické osoby, osoby právnické, podnikající fyzické osoby **určitým způsobem se chovat.**

subjektivní právo :

- **relativní** působí k určitému konkrétně určenému subjektu povinnosti
- **absolutní** působí vůči všem

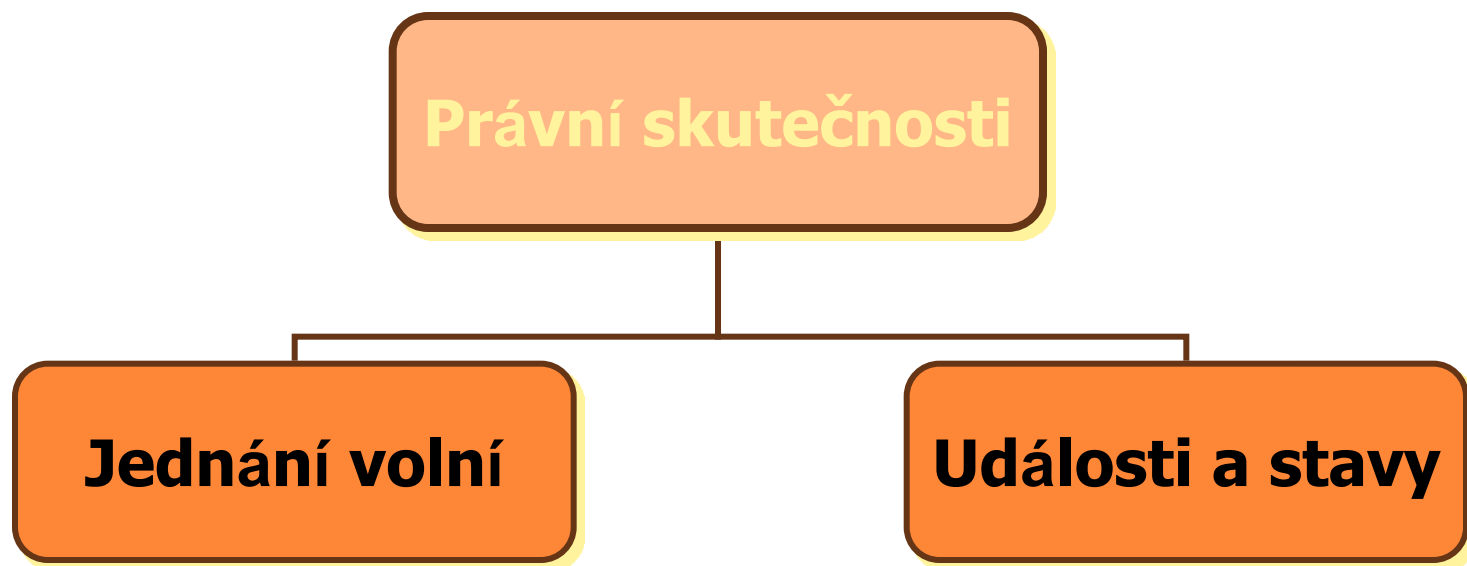
SUBJEKTIVNÍ POVINNOST

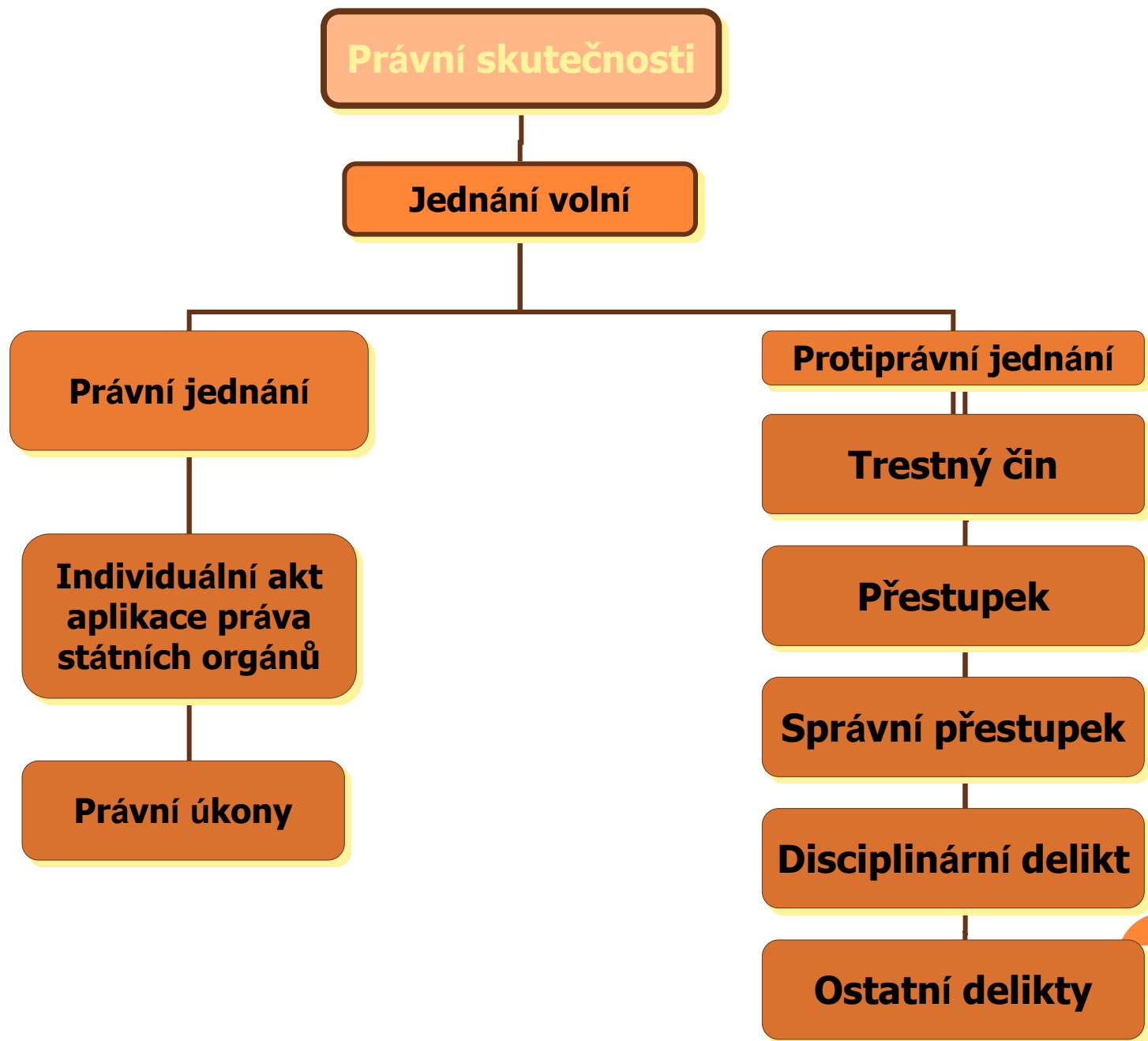
míra určitého chování,
k jehož uskutečnění může
(nebylo-li uskutečněno dobrovolně)
příslušný státní orgán použít **donucení**.

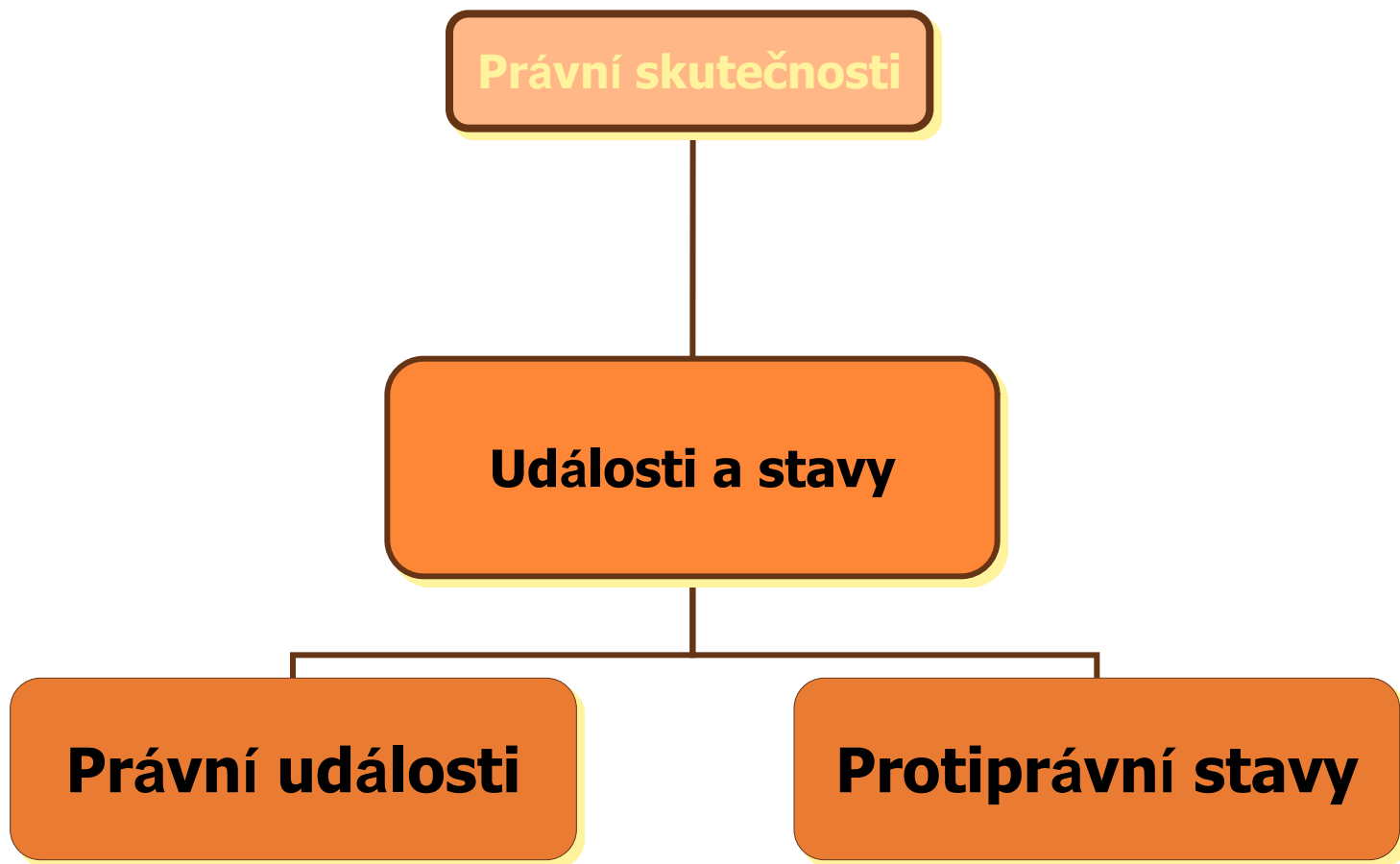
Nástroje k donucení plnění povinnosti
vyplývajících ze zákona nebo z rozhodnutí
státních orgánů, jsou(např. upozornění,
pokuta, exekuce)

VZNIK PRÁVNÍHO VZTAHU

**Předpokladem vzniku právního vztahu je
právní norma a skutečnost,
která způsobí vznik, změnu nebo zánik právních vztahů**

PRÁVNÍ JEDNÁNÍ

Právní jednání je projevem vůle:

- činností
- nečinností

PRÁVNÍ ÚKON

Právní úkon je projev vůle směřující ke vzniku, změně nebo zániku těch práv nebo povinností, které právní předpisy s takovým projevem spojují.

Vůli lze projevit jakýmkoliv způsobem, který umožňuje poznání jejího obsahu:

- **projev výslovný,**
- **projev konkludentní.**

K platnosti právních úkonů musí být splněny náležitosti:

- **subjektu**
- **vůle**
- **projevu**
- **poměru vůle a projevu**
- **předmětu**

Druhy právního úkonu:

- **jednostranný,**
- **dvoustranný,**
- **vícestranný**

SUBJEKTY PRÁVNÍHO VZTAHU

- fyzická osoba
- právnická osoba
- podnikající fyzická osoba
- stát

PŘEDMĚT PRÁVNÍHO VZTAHU

- věci
- výsledky tvůrčí duševní činnosti
- práva, chování a jeho výsledky
- hodnoty lidské osobnosti
- hmotné objekty, které jsou živými tkáněmi

OBSAH PRÁVNÍHO VZTAHU

- **povinnosti**
- **oprávnění**

ČAS JAKO PRÁVNĚ VÝZNAMNÝ ASPEKT

- promlčení,
- vydržení,
- prekluze,
- prodlení.

Časové určení představují všechny **lhůty**,
doba a jiné časové určení.

- **Lhůta** je časový úsek určený právními předpisy nebo rozhodnutím příslušného orgánu nebo na základě právního úkonu.
- **Doba** je časový úsek, na kterém se strany dohodnou při uskutečňování práv a povinností.

DRUHY LHŮT

Podle okolnosti, které mají vliv na začátek běhu lhůt, dělíme lhůty na:

- **objektivní lhůty** - je rozhodující čas, kdy skutečnost nastala,
- **subjektivní lhůty** - je rozhodující okamžik, kdy se oprávněný subjekt o určité skutečnosti dozvěděl.

Podle právních následků, které jsou s plynutím lhůt spojeny, rozlišujeme tyto lhůty:

- lhůty prosté,
- lhůty prekluzivní,
- lhůty promlčecí,
- lhůty pořádkové.

PŘÁVNÍ ODPOVĚDNOST

V demokratické společnosti rovnováha subjektivních práv a

povinností harmonizuje chod společenských procesů,

harmonizuje život společnosti a zajišťuje individuu nezbytnou míru právní bezpečnosti.

Formy právní odpovědnosti:

- ústavní,
- správně právní (administrativní),
- soukromoprávní (civilní),
- trestní,
- mezinárodněprávní,

Obecným znakem odpovědnosti je snést zákonem stanovenou újmu.

Funkce:

- **funkci preventivní** (výchova),
- **reparační** (odčinit škodlivý následek),
- **satisfakční** (odčinit újmu nemajetkové povahy)
- **represivní** (újma tam, kde došlo k závažnému úmyslnému porušení právní normy).

Protiprávní jednání

K porušení povinnosti dojde tehdy, jestliže ten, kdo byl k něčemu povinen, se choval jinak, než se podle povinnosti chovat měl.

Následky porušení povinnosti

Právo spojuje s neplněním i porušením povinnosti určité právní následky.

Právní teorie dělí právní delikty na:

- trestné činy,
- správní delikty,
- disciplinární delikty,
- delikty z porušení povinností ve vztazích upravených soukromoprávní metodou úpravy.

PRVKY ZAVINĚNÉHO PORUŠENÍ POVINNOSTI

Základními prvky zaviněného porušení právní povinnosti jsou:

- objekt deliktu (porušení povinnosti),
- subjekt deliktu,
- objektivní stránka deliktu,
- subjektivní stránka deliktu.

Objektem protiprávního jednání jsou jevy a společenské vztahy.

Subjektem protiprávního jednání je ten, kdo se dopustil porušení právní povinnosti

Základní prvky objektivní stránky porušení povinnosti jsou zejména:

- jednání jako akt volního a to protiprávního chování,
- škodlivý následek takového jednání,
- příčinný vztah mezi jednáním a následkem.

Subjektivní stránka deliktu zahrnuje znaky vnitřní

- **úmyslného,**
 - přímý úmysl**
 - úmysl nepřímý**
- **nedbalostního**
 - nedbalost vědomá**
 - nedbalost nevědomá**